

**EL
BRUIXOT
D'**

L. FRANK BAUM

Il·lustracions

IBAN BARRENETXEA

Traducció

MIQUEL DESCLOT

combel

Combel Editorial és un segell d'Editorial Casals, SA

© 2022, Miquel DescLOT per la traducció

© 2022, Iban Barrenetxea per les il·lustracions

© 2022, Michael Patrick Hearn pel pròleg

© 2022, Editorial Casals, SA

Casp, 79 – 08013 Barcelona

combeleditorial.com

Disseny gràfic: Estudi Miquel Puig

Primera edició: març de 2022

ISBN: 978-84-9101-815-1

Dipòsit legal: B-335-2022

Printed in Spain

Imprès a Índice, SL

Carrer D, 36 (Zona Franca) – 08040 Barcelona

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació
pública o transformació d'aquesta obra només
pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars,
llevat d'excepció prevista per la llei.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos
Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar
o escanejar fragments d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 45).

El paper utilitzat en la impressió d'aquest llibre prové
de boscos gestionats de manera sostenible.

L. FRANK BAUM

Il·lustracions
IBAN BARRENETXEA

Traducció
MIQUEL DESCLOT

Pròleg
MICHAEL PATRICK HEARN

COMBEL

ÍNDEX

PRÒLEG 7

MICHAEL PATRICK HEARN

INTRODUCCIÓ 15

CAPÍTOL 1

EL CICLÓ 19

CAPÍTOL 2

DE COM LA DOROTHY ES VA TROBAR
AMB ELS PARRUFETS 25

CAPÍTOL 3

DE COM LA DOROTHY VA SALVAR L'ESPANTAOCELLS 35

CAPÍTOL 4

EL CAMÍ PEL BOSC 43

CAPÍTOL 5

DE COM VAN SALVAR EL LLENYATAIRE DE LLAUNA 49

CAPÍTOL 6

EL LLEÓ GALLINA 59

CAPÍTOL 7

EL VIATGE CAP AL GRAN OZ 65

CAPÍTOL 8

EL PRAT DE ROSELLES MORTALS 71

CAPÍTOL 9

LA REINA DELS RATOLINS DE BOSC 79

CAPÍTOL 10

EL GUARDIÀ DEL PORTAL 85

CAPÍTOL 11

LA FANTÀSTICA CIUTAT MARAGDA D'OZ 93

CAPÍTOL 12
DE COM VAN ANAR A BUSCAR LA MALA BRUIXA 107

CAPÍTOL 13
EL SALVAMENT 121

CAPÍTOL 14
ELS MICOS ALATS 125

CAPÍTOL 15
DE COM VAN DESEMMASCARAR OZ,
EL TERRIBLE 133

CAPÍTOL 16
LA MÀGIA DEL GRAN ESTAFA 145

CAPÍTOL 17
DE COM ES VA ENLAIRAR EL GLOBUS 149

CAPÍTOL 18
CAP A MIGJORN 155

CAPÍTOL 19
DE COM ELS ARBRES GUERRERS
ELS VAN ATACAR 159

CAPÍTOL 20
EL DELICAT PAÍS DE PORCELLANA 165

CAPÍTOL 21
DE COM EL LLEÓ ESDEVÉ REI DELS ANIMALS 171

CAPÍTOL 22
EL PAÍS DELS LLONGARDINS 175

CAPÍTOL 23
LA GLINDA CONCEDEIX EL DESIG A LA DOROTHY 181

CAPÍTOL 24
A CASA, PER FI 187

PRÒLEG

El 8 d'abril de 1900 L. Frank Baum, editor de revistes de Chicago, va escriure al seu germà, el doctor Henry C. Baum, que vivia a Syracuse, per parlar-li dels projectes que el tenien ocupat. La darrera tardor havia publicat un sorprenent llibre il·lustrat de rimes modernes insòlites, *Father Goose: His Book* ['El llibre del pare oca'], que va tenir un èxit immediat i inesperat. Els editors que abans havien rebutjat la seva obra reclamaven ara els seus manuscrits. Aquell mateix any va escriure una quantitat ingent de títols: *The Songs of Father Goose* ['Les cançons del pare oca']; una col·lecció de contes fantàstics anomenada *A New Wonderland* ['Una nova terra de meravelles'], i *The Army Alphabet* ['L'alfabet de l'exèrcit'] i *The Navy Alphabet* ['L'alfabet de la marina']. També aquell any Baum va oferir per subscripció ni més ni menys que un tractat per a decoradors d'aparadors, *The Art of Decorating Dry Goods Windows and Interiors* ['L'art de decorar aparadors de roba de confecció i interiors']. «I després hi ha l'altre llibre», explicava al seu germà gairebé de passada, «*El bruixot d'Oz*, pel que m'han dit, el millor que he escrit mai. Ara és a la impremta i estarà a punt just després del primer de maig... El senyor Hill, el meu editor, diu que espera vendre'n almenys un quart de milió d'exemplars. Si no s'erra, només amb aquest llibre resoldré el meu problema. Però el públic, que és peculiar i poc de fiar, encara no ha parlat.

Aquest any només em cal un èxit per assegurar la meva posició... Però, vés a saber». Efectivament, qui hauria dit que als Estats Units aquest darrer títol esdevindria el llibre infantil més venut del segle xx i, amb el temps, un autèntic clàssic de renom internacional?

En aquella època no hi havia res semblant al mercat. La majoria de llibres nord-americans adreçats als joves lectors tenien com a objectiu ensenyar i predicar. Baum, en canvi, va escriure aquesta història «únicament amb el propòsit d'agradar als infants d'avui». La introducció a la seva gran rondalla era un manifest a favor d'un nou tipus de literatura juvenil per al nou segle. Definia el llibre com «una rondalla modernitzada, on es mantenen la meravella i la joia i s'arraconen les angúnies i els malsons». Estava decidit a substituir les tradicions europees, sovint aterridores, dels germans Grimm i de Hans Christian Andersen per unes altres històries noves i meravelloses que «duguin l'empremta del nostre temps i descriuin les fades progressistes d'avui». La seva havia de ser una literatura juvenil de plaer absolut. Demanava «nous 'contes meravellosos' d'on s'eliminin els estereotipats genis, follets i fades, amb tots els incidents horribles i esgarrifosos que els autors s'empescaven per acabar cada rondalla amb una moral temible». No volia que cap infant se n'anés al llit mort de por: «Els fets tràgics, horribles o temibles no haurien de tenir cabuda en un llibre per a infants», insistia. «Encara recordo com, de petit, sovint em despertava atemorit per culpa d'algun malson horrible sobre les coses terribles que havia estat llegint. No és bo per als infants, jo ho deixo de banda».

Baum estava convençut que tots els infants «anhelen meravelles: contes de fades, aventures, fets sorprenents i irrealis; una esplèndida successió calidoscòpica d'incidentis que els serveixin d'inspiració». Ell mateix mirava de proporcionar-los aquestes meravelles amb la seva manera singular i única d'explicar rondalles, on l'únic que no era permès era l'avorrimient. Baum refusava d'avorrir els joves amb històries sobre l'amor i el matrimoni que no poden comprendre. (L'avorrien quan era un nen.) «Als infants no els agraden els passatges descriptius, per bells

que siguin», aclaria. «Volen diàlegs decidits i espurnejants. L'acció no ha de perdre el ritme sinó que ha de ser com un corrent impetuós que fa giragonses i flueix fins al final. I el llenguatge ha de ser senzill i sense ornaments. Pel que fa a la moral dels contes, els infants són prou llestos i la fan seva de seguida, sempre que no hi sigui amb un rètol d'advertència». Baum es va mantenir fidel a aquests principis. Mai no va veure la necessitat d'educar o millorar els seus joves lectors. El seu únic objectiu era entretenir. A banda dels contes, hi havia molts altres llocs on els nens i nenes podien trobar ensenyaments morals i altres consells. Ara bé, això no vol pas dir que *El bruixot d'Oz* sigui immoral o amoral. El conte segueix la regla universal: el bé sempre triomfa sobre el mal.

Una altra virtut del relat de Baum rau en la seva extraordinària capacitat per estimular la ment dels petits lectors. «La imaginació va portar Franklin a descobrir l'electricitat», feia saber als seus lectors. «La imaginació ens ha donat la màquina de vapor, el telèfon, el gramòfon i l'automòbil, perquè totes aquestes coses es van haver de somiar abans que es fessin realitat. Així, doncs, crec que els somnis, somiar desperts, amb els ulls ben oberts i la maquinària del cervell vibrant, ens poden dur a millorar el món. L'infant imaginatiu esdevindrà la dona o l'home imaginatiu amb una major aptitud per crear, inventar i, per tant, fomentar la civilització». Al llarg del segle passat, les ments més brillants i creatives dels Estats Units i d'arreu han donat fe de l'extraordinari poder d'Oz en les seves vides.

El bruixot d'Oz no és només una rondalla *modernitzada*, és una rondalla *nord-americana*. No transcorre en un temps passat («Vet aquí que una vegada...»), sinó aquí i ara. La petita heroïna de Baum no es perd a la Selva Negra d'Alemanya ni cau a la llodriguera d'un conill a Anglaterra. No, ella és arrossegada per un típic cicló de Kansas que la deixa caure suaument (tot i ser un cicló) en una llunyana terra encantada. Allà troba l'Espantaocells, que s'assembla a qualsevol altre que hauria pogut trobar als camps de blat de moro dels Estats Units. El Llenyataire de Llauna és el reflex del gran enginy per la mecànica del seu país. I el

bruixot d'Oz resulta que no és més que un ventríloc de circ d'Omaha, Nebraska. És clar, també hi ha bruixes malvades i sabates i barrets màgics, i altres convencions dels contes europeus per a infants amb les quals Baum juga lliurement quan escau a les aventures de la Dorothy al país d'Oz. La novel·la també potencia l'antic tret ianqui de la independència. Dorothy no espera, desvalguda, que arribi el seu príncep. És una nena pionera, típicament americana, amb sang a les venes, que s'arremanga i resol els seus problemes.

Encara que el llibre va tenir un èxit rotund als Estats Units, *El bruixot d'Oz* va trigar a ser reconegut a la resta del món. Hauríem dit que el fet de ser tan representatiu d'aquest país, li havia d'haver assegurat una popularitat immediata més enllà de les seves fronteres. Kansas no els hauria de semblar un lloc tan exòtic als nens i nenes europeus com ho és la Selva Negra per als infants americans? No va ser fins l'any 1932 que va aparèixer la primera traducció al francès, *Le magicien d'Ohz*, publicada per l'editorial parisenc Les Éditions Denoël et Steele. La veritable afluència de traduccions d'aquesta gran rondalla americana va arribar l'any 1939 amb l'estrena del musical en tecnicolor de la MGM, protagonitzat per Judy Garland. Ben aviat van aparèixer edicions en xinès, txec, danès, neerlandès, alemany, hebreu, hongarès, italià, japonès, romanès, rus, suec... Avui *El bruixot d'Oz* és un dels llibres infantils més traduïts. La Dorothy i els seus tres companys, a més d'en Totó, han viatjat a tots els racons del món. L'any 1983 se'n va publicar la primera traducció al català, a cura de Ramon Folch i Camarasa, que encara ara es pot trobar, i una altra l'any 1990 amb la traducció d'Anna Jané i Palet. Ara ens arriba aquesta nova edició magníficament traduïda per Miquel Desclot.

L. Frank Baum també va entendre que les imatges eren tan importants com les paraules. «La bellesa de la il·lustració moderna atorga un encant irresistible a bona part de les publicacions infantils recents», afirmava. En conseqüència, Baum va treballar amb alguns dels grans dibuixants nord-americans de la seva generació, especialment amb

W. W. Denslow, John R. Neill i Maxfield Parrish. *El bruixot d'Oz* ha estat interpretat i reinterpretat de mil maneres diferents per il·lustradors tan famosos com H. M. Brock, Michael Foreman, Robert R. Ingpen, Arnold Lobel, Barry Moser, Nikolai Radlov, Robert Sabuda, Charles Santore, Richard Scarry, Leonard Weisgard i Lisbeth Zwerger. És evident que no hi ha una versió definitiva d'*El bruixot d'Oz*.

Dorothy i els seus tres companys no eren del tot desconeguts per Iban Barrenetxea durant la seva infantesa a Elgoibar, Guipúscoa. «Em fa vergonya confessar que de petit no vaig llegir *El bruixot d'Oz*», escriu aquest il·lustrador de talent. «Diria que la meua primera trobada va ser amb la pel·lícula de 1939, i també amb les nombroses referències i adaptacions en dibuixos animats, cançons, etc.» Amb el temps va anar desenvolupant un estil d'il·lustració intel·ligent a partir d'una gran varietat d'influències. «Admiro il·lustradors tan diversos com Norman Rockwell i Sempé que, tot i que tenen una tècnica tan diferent, són dos mestres absoluts en l'art d'explicar una història visualment», comenta. «Em fascina el món únic d'Edward Gorey, adoro Ronald Searle. I recentment m'han obsessionat els gravadors i il·lustradors satírics com Gillray, Rowlandson, Cruikchank, etc.» L'art animat de les antigues revistes d'humor ben il·lustrades com ara *Punch*, *Le Rire* i *Simplicissimus* també l'han inspirat significativament.

Després d'haver produït una esplèndida sèrie d'il·lustracions per a *Alicia al país de les meravelles* l'any 2011, era natural que Barrenetxea il·lustrés ara *El bruixot d'Oz*. Justament, un dels llibres preferits de Baum quan era petit era *Alicia al país de les meravelles*, i la petita Dorothy Gale de Kansas deu una gran part de la seva energia i fermesa a l'heroïna més educada i formal de Lewis Carroll. Segons Baum, «el secret de l'èxit d'Alicia es deu al fet que era una nena real, i qualsevol nen normal podia identificar-se amb ella i les seves aventures. La història potser pot desconcertar els més petits, però l'Alicia sempre fa alguna cosa a cada moment, i a més, fa coses estranyes i meravelloses; de manera que els nens i nenes la segueixen embadalits». I podem afirmar això mateix

de la Dorothy. Ningú, ni la bruixa malvada ni el bruixot, l'impedirà de tornar a Kansas.

Tot i que l'il·lustrador té un enorme respecte per aquest text canònic, això no li ha impedit llançar el seu propi encanteri sobre aquest cèlebre relat. Barrenetxea ha fet els deures. «Per mi el més important és la història», explica, «sempre miro de documentar-me a fons. Llegeixo biografies, busco referències. I he de confessar que aquesta és la part de la meva feina que més m'agrada, quan encara no he fet cap esbós i tot és possible». Cada projecte planteja problemes únics. «Cada llibre és un nou repte», reconeix. «Treballo digitalment, però sempre busco un acabat més natural per a les meves imatges. Darrerament sacrifico part dels detalls per tal d'aconseguir un resultat més lliure i càlid». Els seus dibuixos elegants i divertits capten amb mà experta tota la translucidesa i la textura de l'aquarel·la tradicional, aliena a les tècniques tecnològiques més comunes.

I quines caracteritzacions més meravelloses! Barrenetxea ha donat nova vida a totes les estranyes figures d'Oz. És molt conscient del que han fet els seus predecessors, tant en llibres com al cinema. «Per això sento la pressió d'intentar crear la meva pròpia visió sense traïr el lector negant tot aquest bagatge», reconeix. «I tot plegat sense fer res que ja s'hagi fet. Però en aquest cas, la història i les imatges són tan riques que em sorprèn com m'hi diverteixo». No s'hi havia d'amoïnar. En aquestes esplèndides il·lustracions no hi ha res de mediocre o banal. «Realment envejo que Baum hagi pogut donar a llum aquests personatges», explica. «Especialment els tres companys de la Dorothy. El llibre és ple de personatges tan singulars que creen la il·lusió d'haver existit sempre. Molt pocs escriptors han estat capaços d'inventar personatges literaris tan vius que són coneguts fins i tot pels qui no hagin llegit mai els seus llibres ni hagin vist la pel·lícula». No es pot negar que amb el seu estil notable Barrenetxea ha animat la cèlebre fantasia de l'autor. Comparteix amb ell un sentit de l'humor despert i contagiós. «La infantesa és el temps de les rondalles, dels somnis, de l'alegria», declarava Baum.

Per tant, les seves històries «estaven destinades a provocar el riure i alegrar el cor». I exigia això mateix a les il·lustracions dels seus llibres. Abans que res han de ser divertides! L'art d'Iban Barrenetxea té la gràcia i l'enginy esmolat perfectes per al famós clàssic de la literatura infantil nord-americana. L. Frank Baum hauria gaudit molt amb aquestes imatges. A mi m'entusiasmen. I espero que a vosaltres també!

MICHAEL PATRICK HEARN

Nova York, 2021

INTRODUCCIÓ

El folklore, les llegendes, els mites i les rondalles han acompanyat la infantesa al llarg dels segles, perquè qualsevol infant sent un amor saludable i instintiu per les històries fantàstiques, meravelloses i manifestament irreal. Les fades alades de Grimm i Andersen han fet feliços més cors infantils que cap altra creació humana.

Però pot ser que l'antiga rondalla, que ha fet tan bon servei durant generacions, s'arxivi ara com a «històrica» a la biblioteca infantil; perquè ha arribat l'hora d'uns nous «contes meravellosos» d'on s'eliminin els estereotipats genis, follets i fades, amb tots els incidents horribles i esgarrifosos que els autors s'empescaven per acabar cada rondalla amb una moral temible. L'educació moderna ja inclou la moralitat; per tant, l'infant modern només hi busca entreteniment, als contes fantàstics, i s'està de bon grat de tota mena d'incidentes desagradables.

Tenint en compte tot això, la història d'«El bruixot d'Oz» s'ha escrit només per al goig dels infants d'avui. Aspira a ser una rondalla modernitzada, on es mantenen la meravella i la joia i s'arraconen les angúnies i els malsons.

L. FRANK BAUM
Chicago, abril del 1900

DEDICO AQUEST LLIBRE
A LA MEVA BONA AMIGA I COMPANYYA,
LA MEVA DONA

L. F. B.

**EL
BRUIXOT
D'**

O

Z

CAPÍTOL 1
EL CICLÓ

L

a Dorothy vivia

al bell mig de les grans praderies de Kansas, amb l'oncle Henry, que era pagès, i la tia Em, que era la seva dona. La casa on vivien era petita, perquè la fusta per aixecar-la s'havia hagut de portar amb carro des de molts quilòmetres lluny. Hi havia quatre parets, un terra i una teulada, que formaven una sola estança; i en aquesta estança hi havia una cuina tota rovellada, un armari per a la vaixel·la, una taula, tres o quatre cadires, i els llits. L'oncle Henry i la tia Em tenien un llit de matrimoni, en un racó, i la Dorothy un de petit en un altre racó. No hi havia golfes ni soterrani, tret d'un clot excavat a terra, que en deien el soterrani dels ciclons, on la família es podia refugiar en cas que s'aixequés un d'aquells grans remolins de vent, que són prou forts per esclafar qualsevol construcció que es trobin pel camí. S'hi entrava per una trapa que hi havia al mig de tot, a través d'una escala de mà que baixava fins al fons d'aquell clot estret i fosc.

Quan la Dorothy sortia al pas de la porta i mirava al seu voltant, no veia res més que la immensa praderia grisenc a tot l'entorn. Ni un trist arbre ni una sola casa trencaven la llisa estesa que arribava fins a l'horitzó en totes direccions. El sol havia cuit la terra llaurada fins a fer-ne una crosta grisa, recorreguda per tot de fines esquerdes. Ni tan

sols l'herba era verda, perquè el sol n'havia recremat les puntes fins a deixar-la del mateix color grisenc que es veia per tot arreu. En altres temps la casa havia estat pintada, però amb el sol la pintura s'havia bufat i la pluja se l'havia enduta, i ara la casa era tan grisa i ensopida com la resta del panorama.

Quan la tia Em hi havia arribat, era una dona jove i bonica. Però el sol i el vent també l'havien canviada. Li havien apagat l'espurna dels ulls i els hi havien deixat grisos i tristos; li havien pres el vermell de les galtes i dels llavis, i ara també eren grisos. Era prima i seca, i ara mai no somreia. Quan la Dorothy, que era òrfena, havia arribat a casa seva, la tia Em s'espantava tant de sentir el riure de la nena, que xisclava i es posava la mà al cor cada vegada que la veu alegre de la nena li punxava les orelles; i encara es meravellava que la menuda trobés cap motiu al món per riure.

L'oncle Henry no reia mai. Treballava de sol a sol com un escarràs i no sabia què era l'alegria. També era gris, de la barba fins als sabatots, i tenia un aspecte sever i solemne, i gairebé mai no deia ni piu.

Era el Totó el que feia riure la Dorothy, i el que la guardava de tornar-se grisa com tot allò altre que l'envoltava. El Totó no era gris; era un gosset negre, de pèl llarg i sedós, amb uns ulls negres que li espurnejaven a banda i banda d'un morret molt graciós. El Totó jugava d'un cap de dia a l'altre, i la Dorothy jugava amb ell, i se l'estimava d'allò més.

Avui, però, no jugaven. L'oncle Henry seia al pedrís de la porta i mirava el cel amb preocupació, perquè estava més gris que de costum. La Dorothy, dreta a la porta, amb el Totó als braços, també mirava el cel. La tia Em rentava els plats.

De la banda de tramuntana els va arribar, llunyà i somort, un primer udol del vent, i l'oncle Henry i la Dorothy podien veure com les altes herbes s'inclinaven i es movien en onades davant la tempesta que s'acostava. Aleshores va arribar del cantó de migjorn un xiulet agut de l'aire, i quan van girar els ulls cap a aquella banda van veure com les ones de l'herba també venien d'aquella direcció.

De sobte, l'oncle Henry es va aixecar.

—S'acosta un cicló, Em —va cridar a la seva dona—. Vaig a vigilar el bestiar.

I així va córrer cap als coberts on tenien les vaques i els cavalls.

La tia Em va deixar la feina i va sortir a la porta. Amb una ullada en va tenir prou per comprendre que el perill era a tocar.

—De pressa, Dorothy —va cridar—, baixa corrents al soterrani!

El Totó va saltar dels braços de la Dorothy i es va amagar sota el llit, i la nena li va sortir al darrere per agafar-lo. La tia Em, d'allò més espantada, va obrir la trapa d'una revolada i va baixar per l'escala cap al clot estret i fosc. La Dorothy va aconseguir atrapar el Totó, i tot seguit va anar darrere la seva tia. Quan era a mig camí, es va sentir un esgarrifós xisclet del vent, i la casa va trontollar tan fort que la nena va perdre l'equilibri i de sobte es va trobar asseguda a terra.

Aleshores va passar una cosa ben estranya.

La casa va girar dues o tres vegades sobre si mateixa i es va aixecar lentament enlaire. A la Dorothy li va fer l'efecte d'anar amb globus cap amunt.

Els vents de tramuntana i de migjorn es van trobar just on hi havia la casa, i en van fer el centre exacte del cicló. Al bell mig d'un cicló, l'aire està quiet, generalment, però la forta pressió del vent sobre els quatre costats de la casa la van alçar cada vegada més amunt, fins a deixar-la al cim mateix del cicló; i allà es va quedar, i així va volar quilòmetres i quilòmetres lluny amb la mateixa facilitat que hauria volat una ploma d'ocell.

Era molt fosc, i el vent udolava esgarrifosament tot al voltant, però la Dorothy va trobar que s'hi anava prou bé. Després dels primers giravolts i d'una sacsejada que va decantar la casa perillosament, es va sentir com si la gronxessin amb suavitat, com un nadó en un bressol.

Al Totó no li agradava. Corria per l'estança, ara aquí, ara allà, bordant molt fort; però la Dorothy seia ben quieta a terra, tot esperant a veure què passaria.

Una vegada, el Totó es va acostar massa al forat de la trapa oberta i hi va caure de ple; al primer moment, la nena va pensar que ja l'havia perdut. Però de seguida es va adonar que encara li sobresortia una orella, perquè l'enorme pressió de l'aire el mantenia flotant de tal manera que no podia acabar de caure. Es va acostar de quatre grapes al forat, va agafar el Totó per l'orella i el va estirar de nou cap dins de la casa, i en acabat va tancar la trapa perquè no hi hagués més accidents com aquell.

Les hores van anar passant, una rere l'altra, i de mica en mica la Dorothy es va anar refent de l'ensurt; però es trobava molt sola, i el vent udolava tan fort al seu voltant que d'una mica més es queda sorda. Al primer moment va pensar si no acabaria feta miques quan la casa tornés a caure; però a mesura que les hores s'escolaven i no passava res de terrible, va deixar de preocupar-se i es va resoldre a esperar tranquil·lament i veure com acabava la cosa. Al final es va arrossegar de quatre grapes per aquell terra trontollant, es va enfilat al llit i s'hi va ajeure; i el Totó la va seguir i se li va ajeure al costat.

Tot i el trontoll de la casa i la xiscladissa del vent, la Dorothy va aclucar els ulls ben aviat i es va adormir com una soca.